

ARADUL

Organul societății »Infrățirea«
Apare de două ori pe săptămână.

REDAȚIA și ADMINISTRAȚIA:
ARAD. Str. Eminescu No. 18.
Telefon: 266.

Mai multă curațenie.
„Fratul! Voici, cari suferiți, voi, cari plătiți dările cele direcției, voi...“
Este fraza aceasta o frază stereotipică în gura tuturor rulor cinturătorilor de vorbe în să se regajă alegerilor. Si „fratul“, purtând firea lor inclinații spre chineve și nepăsare, devin și să mai nepăsatori și mai binecunoscute de patima sporovădetii, purtându-pe care le-o slujesc și de an demagogii și smântări și veacu'ui. De aceea, în următoarele zile — îndeosebi acolo unde dascălul și preotul sunt închiriați și ei la carul conducerii politice a țării — să nu noiștri merg din râu în comun râu. Nepăsarea asternă să ne rat gros de jec pe trupurile celor, sdrenetele și flutură flăcările săraciei în voia vânătorilor, iar colibile acoperite cu păie și usucă în soare grinzi și pleșuvite.

E vremea să încețeze grozavă incurie a celor chemați la luminițe poporul. Căci dacă sunt în fața aceasta oameni, cari își lubesc cu aderență și respect gloria și poporul ei, e înțeles că să-și dea seama, că atâtă de cunosc întrebunțarea apei săpunului, toate legile — și lucrările de perfecte în democrație și bune intenții — rămân să doa moartă pe hârtie, iar „sfatul“ merg de râpă, mereu după ca racul. Fetele nespălate și hainele sdrențioase ale „fraților“ sunt rușinea cea mare a tuturor „intelectualilor“ finuților în care se mai pot întâlni astfel de sălbateci. Căci ori sădă mizerie, foame și sărăcie ar fi într-o țară civilizată, că vremea a dat Dumnezeu pe pământ, oamenii se săpătă se curăță și își cărpesc hainele de pe ei.

Dar noi avem un mare cusur: suntem prea îngânați și purind nasul în nori, nu vedem totul din fața opincii. Soccotim învrednic de atenția noastră sămunitul, deși — în fapt — înțeptorul mari este banul săpăt în colbul uliței. Taina progresului și buneștării a unui popor este — să mă ierte, „intellectual“ — obisnuită de a săpa jegul gâtului și de a sărpi haina ruptă. Iată de ce și fi de dorit, ca în locul pomelor teorii, cărți, manifeste, cuvântări, pastorale, „intellectuali“ să-și îndrepte privirea acolo unde trebuie și să sunte de a trezi în intima „fraților“ dorul de mai bine, să-și întărească, prin scârba murdarie, sdrențe și săracie. Căci jegul și sdreamța întuieci mințile, sădrobește înțelețua, hrânind nepăsarea dezasațuoasă al acelui „dolce fariente“, care tinde să se îndăcineze în satele a căror conducători se fin de alte trebururi, decât de ceeace le este.

A dat Dumnezeu apă multă și tară, apă de isvoare limpezi, sărate, râuri... să învățăm poporul să întrebunțeze apa, căci numai atunci vor avea viață

O lămurire necesară.

In no. trecut al ziarului nostru, a fost publicat un articol „Izolare a lui Dr. Marșieu și o informație „Un nou ziar“?, cari prin conținutul lor, au stârnit o legitimă nedumerire în privința directivelor de cari este animată această modestă gazetă. Înem să amintim din nou, că „Aradul“ n'a făcut și nici nu va face niciodată jocul vreunui partid politic, aceasta fiind în contra scopurilor și idealurilor cari au determinat apariția gazetei.

Că articolele menționate mai sus, articole de politică militantă, au

fost publicate, se datorează neglijenței unuia dintre redactorii noștri, care primind manuscrisele, nu le-a mai supus nimănui spre aprobare.

Intrucât aceasta s'a mai întâmplat și în trecut, acel redactor a fost definitiv înălțurat — ca primă sanctiune — din cadrele colaboratorilor interni și externi ai gazetei.

In privința conținutului acestor articole, nu ne solidarizăm cu nici unul, informaționea — mai ales — considerându-o complet eronată și tendențioasă din toate punctele de vedere.

„Aradul“

Scoala din Bujac.

OAMENI, CARI IȘI CURESC MESERIA.

Întâmplarea a făcut să dau peste edificiul — încă neterminat — al școalei primare din Bujac.

Situat în mijlocul comunei, edificiul răsare dintrę casele țărănești ca o clădire monumentală, cu largi perspective, până în îndepărtele orizonturilor ale turlelor de biserici din Arad. Obișnuit cu linile reci și monotoane ale școlilor și edificiilor publice din liniștitul Aradului, am avut o deosebită plăcere senzație în fața acestei clădiri, a cărei linii calde amintesc stilul mănăstirilor ridicăte în vremuri vechi de către voevozii noștri foarte credincioși. Dinspre răsărit, clădirea apare ca și când ar avea un etaj. Jos un lung și de fereștriuri uriașe, iar sus — la etaj — un pridvor pe lungimea întregiei clădiri, sub o streană largă proplittă pe coloane masive de stejar. Dinspre apus însă edificiul are un singur cat; un perete de sticlă. Curtea, toate spațioase, este îngrădită și despărțită în patru părți, cu destinații precise. Zidul împrejmuitelor din afară, din beton, este de o simplicitate severă, părând, că taie hotar între școală și lumea din afară.

Scoala aceasta e totă lumină, aer și soare. Un gând ticălos de invidie mi-a înjepat înima față de învățătorul, care va avea norocul să fie directorul ei.

Am întrebat, pe maestrii cari lucrau în școală, a cui este opera? Mi-a răspuns: arhitectul Silvestru Rafiroiu.

Brațul deci, domnule arhitecți, vrednică de laudă lucrare ai conceput! Si mă bucur îndeosebi, că cei dela Serviciul tehnic, în frunte cu domnul inginer Mureșanu, au știut să prețuiască priceperea și talentul dumneatale, dându-și puțină de a creia astfel de lucrări, cari fac cinstire atât autorului, cât și Primăriei Arad.

Tovile

legile pe cari le fauște gloriosa trimișilor lui în Parlament.

Rușine!

In atențunea organelor conducătoare ale căilor ferate.

Un mare prieten al românilor, cetățean al unei țări vecine, a vizitat România. Între altele și regiunea Brad-Arad.

Ca însoțitor, am trăit clipe când nu îndrăsneam să privesc în ochii acestui distins prieten al românilor. Imi era rușine mie de rușinea celor cari nu și făceau datoria în slujba din care își agoniseau pâinea.

In ziua de 22 VII., la amiază, trebuia să urcăm în trenul care pleacă din Brad spre Arad. Nici un vagon de clasa I sau II. În schimb, pe un vagon de clasa III, murdar și acela ca vai de el, cifra »IV« era ștearsă cu creta și tot cu creta era scrisă cifra »II«. Și doar plătiserăm bilete, scumpe foc, de clasa a doua. Am încercat să lămușesc însoțitorului meu, că la mijloc ar fi un defect de vagon, un... mai știu eu ce, căci eram și nu eram dispus să inventez minciuni întru motivarea incuriei celor vinovati.

Mă întreb: e oare lucru cinstit să incassezi bani grei dela călători pentru o clasă pe care trenul nu o are? S-ar putea spune, că a fost un accident; se defectase vagonul de clasa II și a trebuit înlocuit cu unul de clasa III. Scuza ar putea fi acceptabilă pentru o stație mică, dar la Brad, gară terminus?

In ziua de 23 VII ora 16 același domn călătoresc spre Praha. Când sosise în România se găsea într-un vagon cehoslovac, provăzut cu perdele, oglinzi și în sfârșit, tot confortul unei civilizații europenești. La plecarea din Arad placă cu inscripția »București—Praha—Karlovicary« se găsea atașată unui vagon veritabil românesc. Nenorocul a făcut ca hamalul să scape un geamantan pe catifeaua fotoliilor. Un colb des de praf a provocat la minut tusea celor prezenți...

De ce? Dumnezeule, doamne, de ce rămânen mereu atât de sălbateci? Oamenii aceia, pe cari îi plătește jara în posturile lor la căile ferate sau în altă parte, n-au simțul unui dram de rușine față de cetățeanul din al cărui ban trăesc?

E necesar oare ca cetățenii să le strige rușinea în nas? Va veni și vremea aceea, când cetățeanul va reacționa pentru fiecare incurie, prin scârba și disprețul lui manifestat față de funcționarul ticălos, care își face datoria numai de formă, fără cap și fără conștiință.

Insemnări.

Palavre.

Pe căldurile astăzi, gângania numită om, de multe ori nu mai știe ce să facă. Deși moderne udătoare ale Primăriei, binevoiesc, la intervale minime, să imprăștie valuri de apă — vorbă să fie — pe uscatele uliți și mai uscatele noastre urbe, totușt! soarele continuă, ca precizie aproape matematică, să ne trimite razele sale cari au o preciză intenție, de care însă nu ținem seama, deși este de importanță capitală. Se știe că un proverb glăsuește astfel:

Unde nu intră soarele, intră doctorul.

Ori, după aparențe, 90% din contribuabilită arădani, preferă prezența insuportabilă a discipolilor lui Esculap, prezență care în afară de faptul că însușita teamă de a nu trece în dangă de clopot de-al lui hotar, este și costisitoare. În caz că omul nu se ferește de razele binevoitorului soare, se poate considera fără nici o teamă, pe deplin sănătos... nănu cănd constituiția în fizică îl va dovedi contrarul.

Cealăți 10% din contribuabilită arădani, căutând să meargă în pas egal cu progresul, preferă aşa zisul „strand“, care are o aşa zisă „plajă“, care la rândul său este un fel de nistru, și în afară de acestea, aşa zisul strand mai are o aşa... botezată „apă“ unde se poate face o aşa... nespălată „bală“, care lasă pe distinsa epidermă și mai distinsă susnumiți contribuabili, straturi de curețenie exemplară numită noroiu, a cărui prezență ură — specialiști în revârsări — o explică, categorisindu-o drept cel mai de seamă element de avantgară a inundațiilor ce vor să vină iară pe înținuturile arădeane. Si sunt mulți superstițioși, cari după bate nu se mai prezintă la aşa zisul „duș“ — da, sigur, strandul din Arad are și duș și încă de acum 20 de ani — spre a se răcori și spăla cu apă de la admirabilele noastre conducte... ruginile.

Si la strand, forfotește lumea în sus și în jos, se etalează costume de baie din cele mai moderne, la confecționarea cărora, n'a fost necesară multă lână decât 20 cm, pentru bărbați 20, 1/2 pentru femei. La anul poate cantitatea de a se răcori și spăla cu apă de la strand, în vedere fenomenele economice și de criză în toate domeniile, inclusiv cel moral.

In orice caz, la struand e placut, cu mult mai placut decât între 4 pereți plăcitori și călduroși. Niță Călduroso

Instituții arădane.**Istoricul spitalului de copii „Prințipele Mircea“ Arad.**

Ideia de a înființa un spital de copii pe teritoriul municipiului Arad, a pornit dela Societatea Crucea Albă pentru ocrotirea mamei și a copilului, societate care sub imperiul maghiar activa în aceeași direcție în care activează astăzi societatea Prințipele Mircea. Grație marei influențe de care se bucurau membri și membrele acestei societăți — recruteți în bună parte din sănul familiilor cu roluri importante în viața socială a orașului — căt și datorită unei propagande bine susținute, ideia a patruis cu multă ușurință în opinia publică; iar odată opinia publică convinsă despre necesitatea inexorabilă a unei instituții de acest gen, nu putea să întârzie prea mult nici momentul realizării sale pe teren.

Prima piatră solidă la temelia operei proiectate a fost depusă încă în anul 1905 când firma Frații Neumann din localitate apreciind bunele intenții ale soc. Crucea Albă a pus la dispoziția acesteia suma de 60,000 coroane ungare cu scopul ca suma donată să formeze începutul acțiunii pentru adunarea fondurilor necesare pentru construcția spitalului. Generosii filantriți și înțând seama de faptul că noua instituție era menită să servească în primul rând interesele populației din oraș, au avut prevederea de a cointeresa în acțiunea întreprinsă și conducerea Municipiului fixând în acțiul de donație condiținea că dania facută numai în acel caz va putea fi utilizată dacă orașul cedează în mod gratuit din proprietățile sale un teren corespunzător scopului urmărit. În 1 Mai 1905 soc. Crucea Albă se și hotărăște să facă primele demersuri oficiale pentru obținerea acestui teren. Consiliul municipal la rândul său după ce s'a ocupat în mai multe rânduri cu cererea societății aduce în sfârșit o decizie mai mult sau mai puțin echivocă prin care acordă; dar numai în principiu, — terenul solicitat, amânând hotărârea definitivă pentru o altă dată. Documentele aflate la dosarul cauzei ne lămuresc și motivele cari au determinat înaltul aeropag al comunei la o asemenea hotărâre. Anume unii din membrii consiliului de administrație au susținut că primul ar fi de utilitate mai mare și de necesitate mai urgentă. Conducerea municipiului la inspirația acestor membri — a căror dorință și susceptibilitatea trebuiau probabil menajate — intervine la Frații Neumann cu rugămintea de a se învoia suma de 60,000 Cor. ungare să fie utilizată pentru construirea unui spital de contagioși. Deși în actele răsfoite nu am aflat până în prezent nici o urmă scrisă despre forma în care s'a facut intervenția amintită și astfel nu putem cunoaște nici motivele invocate de conducătorii urbei în susținerea tezei lor, totuși din răspunsul dat de către frații Neumann pare a reieși că cel mai puternic argument ce a fost adus pentru a combate necesitatea și a arăta inopportunitatea edificării unui spital de copii era afirmația, că spitalul de acest gen nu ar fi dat rezultate bune nici măcar în capitale și cătă mai puțin în orașele de

provincie. Dar donatorii nu s-au lăsat atât de ușor influențați pe cum se așteptau cei interesați, ci înainte de a se pronunța în cauză, au cules informații și au cerut referințe asupra activității celor mai de seamă spitale de copii din țară și străinătate. Ca rezultat al acestor investigații Consiliul Municipal primește din parlea fraților Neumann o adresă datată din 31 Ianuarie 1907 și prin care i se comunică că spitalele de copii — după cum sau putut convinge din datele ce le au la dispoziție — sunt instituții sociale extrem de utile, iar acolo unde ele funcționează deja, au dat rezultate din cele mai satisfăcătoare, și ca urmare nu sunt dispusi să schimbe destinația donației făcute. În fața unui răspuns atât de categoric consiliul decide să ia din nou în desbaterea sa chestiunea cedării terenului solicitat. Cei interesați însă nu se resemnează nici acum, ci încearcă un nou atac, — de astădată subverziv — răspândind zvonul că Societatea Crucea Albă, în urma faptului că nu dispune de fonduri suficiente pentru construcția spitalului, ar fi hotărât să renunțe la proiectele sale. Conducerea orașului sesizată de acest svon, cere lămuriri somânde societatea să se pronunțe și oficial dacă întradevăr a renunțat la planul de edificare și ca consecință și la terenul cerut. Răspunsul Societății ce n'a întârziat mult a desințințat într-o toată sponul lansat și astfel a pus pentru totdeauna capăt întrigilor menite a zădărnicii opera inițiată. Consiliul la rândul său se execută și în sfârșit aduce o hotărâre definitivă prin care cedează în mod gratuit un teren cu o suprafață de 2000 stângeri pătrăji cu condiția insă că în cel mult trei ani lucrările de construcție a le Spitalului să fie începute. După ce au fost învinse toate dificultățile ce s'au ivit în legătură cu căștigarea terenului rămâne de rezolvat încă o altă problemă și mai importantă și anume aceia a adunării fondurilor. Imprejurării norocoase au favorizat și acum bunele intenții a le aceloră cari luptau pentru cauza Spitalului proiectat.

(Va urma).

Tembelism administrativ.**In atențunea Dlui Administrator financiar.**

In neumărate rânduri s'a vorbit și s'a scris despre disordinea care domnește în administrația românească. Si nu ne putem plângă nici noi arădanit că am culege roadele unei bune administrații.

Se întâmplă foarte des că odată cu procesul verbal de împunere, Dl. agent fiscală să lămâneze și pe cel de sechestră în același cauză. Or, acesta este un nou-sens și o batjocură la adresa bletului contribuabil care n'are de unde săt că are de plătit dacă nu i-a fost prezentat pr. v. de împunere.

Avea cele mai bune speranțe că Dl. Administrator va lăua cunoștință de fapte ca acestea și va proceda aşa fel încât lenea și tembelismul actual să nu se mai observe.

pl.

Una două la săptămână.

Scoțiene.

Intr-un oraș scoțian, consiliul municipal, dorind să fie în concordanță cu criza, a hotărât să scadă tariful tramvaielor dela 4 la 3 pence. — Se găndeau oamenii să ajute cetățenilor și să le dea curaj să umble mai puțin pe jos ca să nu se uzeze, că de orice energie e necesară.

Dar ce te pui cu scoțianul Domnule?

Peste două zile cetățenii onorabili ai onorabilității oraș au înaintat, prin reprezentanții lor următoarea petiție:

*Domnule Primar,
Noi, toți cetățenii orașului de sub conducerea Domniei Voastre, într'un glas protestăm în contra reducerii taxei de tramvai pentru că de unde înainte economisem 4 pence, acum economisim numai 3, dacă mergem pe jos.*

(Urmează o serie de semnaturi.)

Cronica sportivă

Deși suntem în toiul căldurilor caniculare, totuși societățile sportive n'au intrat în vacanță. Astfel la Arad s'a disputat un concurs de football, așa zis fulger, la care au lual parte 8 echipe: Gloria, Amfea, C.A., S.G.A., Tricolor, Transilvania, Hacoah și Unirea, Cășigăloare trofeul a fost Amfea, dar n'a intrat în posesia premiului, deoarece matchul decisiv Amfea-C.A.A. a degenerat în scandal, din cauza slabiciunii arbitrilui Burdan.

Ar fi de dorit ca forurile competente să nu mai delege la matchuri importante, arbitrii de Italia lui Burdan, Măcean, Kalmár, cari s'au dovedit în totdeauna incapabili de misiunea ce li s'a dat.

Districtul va decide dacă Amfea va intra în posesia premiului, sau dacă matchul decisiv se va rejuca.

Gloria C.F.R. a jucat la Chișineu-Criș, unde a câștigat cu 4:0.

La Oradea-mare s'a jucat: Stăruința — Ripensia, învingătoarea a fost Ripensia cu un rezultat de 4:1, dar Stăruința a fost adversar demn de a ajunge un rezultat egal însă n'au știut să se folosească de ocaziile favorabile.

C.F.R. (București) a învins pe Crișana cu 4:3.

Probabil că în viitoarele 2 Dumineci nu se vor mai disputa matchuri, echipele vor folosi acest timp, ca o recreație, pentru a-și acumula nouă energie, atât de necesare în campionatul anului viitor.

AVIZ

Cu tot respectul avizez onorabilul public dela băile Neptun, că 11 mese complete se iau cu 250 lei. Sună în stare să fac o concurență cu aceasta nouătate la Restaurantele din oraș, ce privește calitatea gustărilor, bere Dreher Hangemacher, am beuturi recoritoare de primul rang cu prețurile cele mai convenabile. La funcționari și gazetari 10% la sută reducere. S'a declarat din partea publicului căci cu cele de mai sus sunt mulțumiți.

Rog. sprijinul onor. public
Englander Rudolf

PENTRU NU SUNTEM BUNI?

Poate că toți am avea dorința să fim mai buni, dar fiecare găsim alte scuze pentru că suntem mal devenit în limitele vieții fără multe scrupule, cu care ne-am obișnuit. Toti am vrea, mai ales, să se spundă despre noi că suntem buni. Dar căci fac ceva oare pentru a merită aceasta? Ne-am identificat aproape toți la ritmul trepidând al vieții de arlechin, ne-am transformat toți în electroni economici și prizării încocă și încolo pentru că ajungem tot la o particule a viațelui de aur. Fără să ne dăm seama, ne scădem valoarea. Iată ce dovedim că suntem: niște animale cari vreau să se înfrunte că mai nesătios din bunurile cari satisfac un corp de care ne e rușine adesea.

Prin ce ne deosebim dar de fiarele cari, cu cea mai crudă seninătate, ucid și distrug orice e bun de mâncat? Acestea o fac, cel puțin, din instinct, inconștient pe cănd noi ne lăudăm cu un simț moral, cu un simț de dreptate, de Sociabilitate și... altruism. Dar aceste noțiuni nu mai sunt azi decât ghiulele de plumb pe umerul umanității, ghiulele cu cari s'a obișnuit într-atăt lucăt nu le mai bagă în seama. Suntem egoiști, din cauza unei dragoste nu ne măsurăm în totdeauna puterile, nu ne etăm toate calitățile ca la târg nu facem toate aforările și să cucerim? Să pentru ce? Pentru ca să dovedim părții contrare și mai ales nouă, că e posibilă cucerirea, că suntem mai tari. Iar când am căzut, suntem învinși, lăburi și suntem că am fost mai slab sau cel puțin egali. Dar și aceasta depinde de armele cu cari am luptat, căci putem fi învinși cu ualele și învingătorii cu altele. De aceea există multe feluri de dragoste.

Păcatul e că nu se întrevad posibilități de îndrepărtare, în loc să și dea lumea seama de starea morală în ceea ce ajoasă... în jos. Degeaba ne spune Adam Smith că luăm pe Dzeu ca martor ai tuturor acțiunilor noastre, înzadăr ne arată că în voile obligațiunii morale, în van vorbesc toti moraliștili, toți ce cu o clipă mai năște și dau seama de pericol.

pe. se.

Raiul sovietic.**Povestirile unui refugiat.**

Moldoveanul Vasile Bălan din Părăita ținutul Tiraspol, Ucraina, a reușit să treacă în Nistrul, ceea ce mai sus de satul Mălăești. Nefiind oprit de nimic, omul a intrat în sat, de unde apoi a fost adus șefului de post, care i-a dat loc de odihnă până la două zi.

Refugiatul e foarte slab. Pielea obrazului palid, e întinsă pe formele oaselor faciale. Abia a putut să treacă înnot. A fugit din Rusia, lăsându-și acolo soția și 2 copii și a făcut acest pas disperat, în momentul când știa că Sovietele îi hotărâse moartea.

Încă de acum 2 ani avea și casa i-au fost confiscate, familia aruncată pe drumuri, iar el, împreună cu preotul satului, trimiși la închisoare. Înțors de acolo, i-a spus că i se căută nod în papură spre a fi expedit și executat. Atunci s'a îndreptat spre noi.

Povestește că a văzut mai departe de Nistru însă, biserici transformate în cinematografe, grăduri, magazine, etc. fără clopoțe fără icoane, absurz goale și batjocorite.

Sărăcia a ajuns la culme. Oamenii fac mămăligă din semințe de tătar (mălai de mături), din semințe de struguri de foame în toată părțile și cuvântului. Acum mai trăiesc cu fructe. Într-o comună vecină cu a sa: Coșnița, întreg satul fișmănit a dat naștere peste o brutărie unde au omorât lucrătorii, furând totuși pâinea și dând apoi foc la instalație. Milizia roșie a fugit, venind înțărâtă peste 3 zile, când a prins vreo 20 de gospodari pe care i-a împușcat.

Oamenii mănâncă și conținute de căini! a exclamat și privind halucinat în jur. Soțele noastre sunt puști. Copiii niște umbre, care nu se joacă niciodată. Să va fi și mai rău. Eu nu pot să spun tot ce i acolo, nu îndrăsnești. Mi-e groază, mi-e silă, mi-e rușine.

Clubul sportiv „ARADUL”

Funcționarii Municipiului Arad au organizat în primăvara anului curent o societate sportivă cu menirea de a cultiva în cadrele unui club românesc sportul de apă și law-tennis. Conducerea Primăriei apreciază în mod laudabil menirea acestelui tineri organizații românești și aflat de bine să-i pună la dispoziție teren pentru grăduri de tenis în păduricea orașului împreună cu pavilionul care în timpul dintr-o vreme a fost făstănat dela devărata lui chemare sportivă și distrus completătatea de către l-au transformat în loc de petreceri și bucurii. Deasemenea a mai primit club și o porțiune de loc în teritorul cinematografului pe malul Mureșului, unde se va instala secția de canotaj și natație.

Faptul că o mână de omalini moși au înțeles să înțeleseze cele mai elegante și modătate cele mai frumoase 2 amuri sportive: tenis-ul și canotajul, trebuie să constituie moment de relevare sufletească pentru totalitatea publicului intelectual român din acest oraș. Ideea este minunată și vrednică de toată luna sprijinul. Dar ea numai ar fi și va avea importanță devenită, dacă î-se poate asigura realizarea condițiilor de existență și de dezvoltare. Un lucru este cert și se poate spune chiar acum la început. Această societate va avea un alt numai în cazul, dacă î-se va lărgi cadrele și dacă va răni în rândul membrilor săi oricare intelectual român sprijinitor de sport.

Niciodată nu s-a sulevat într-o notă în Arad problema de organizare în mod serios cu posibilități de realizare irezistibilă, canotajul și tenisul

Excursioniști atențione!
Aparate de fotografiat, clișee, filme, hârtii, albume și orice accesorii fotografice. Developări prompte și eficiente.
La Foto-CENTRAL Arad, Str. Brătianu 15 (vis-a-vis de postă).

Dr. N. L.

Din carnetul unui ofițer de poliție.

Indiscreții.

de: Coriolan Bărbat.

II.

D-voastră sunteți stimată doamnă, că din cauza acestui Tânăr obraznic nu sunteți dispusă să renunțați la plăcutele plimbări de după masă. Nu renunțați acum chiar și din cauză că sunteți întrigată că oare păuă unde poate merge îndrăsneala acestui domn?

Fiți cu băgare de seamă, doamna mea, căci văd că d-voastră vă interesați cu pasiune, sau pentru aventură sau față de persoana Tânărului, și în amebele cazuri se poate întâmpla un „accident sentimental”. Îmi scrieți că prea multă minuțiozitate înfățișarea Tânărului, — după cum îmi sunteți — pentru că să-mi pot face o idee despre starea lui socială. El, doamna mea, constată că atât onorat neconoscutul d-voastră adorator cu prea multă atenție, ceea ce a devenit suspect. Căci, care poate fi motivul interesului pentru gradul social al acestui Tânăr dacă nu teamă de-a nu vă compromite dacă vă face eventual cunoștință? Să acum că am ajuns aci, ro-l meu să termină. Doamnă, nu vă săpare absurd ca o

în cadrele unui club românesc. Aceasta este prima încercare cu rezultate palpabile dispunând deja de 2 grăduri de tennis cu pavilionul din pădurice, precum și o modestă baracă de lemn pe malul Mureșului pentru adăpostirea lunelor de canotaj.

Dacă elementul românesc chemat să încurajeze această modestă încercare ar fițelege rostul clubului „Aradul” și dacă ar încolți în sufletul nostru simțul mândriei de a ne arăta lumii strene, că și noi suntem capabili de a crea lucruri frumoase în viață sportivă, avem convingerea că acolo unde azi exagerarea sportului de minge îneacă cu praf lumina copiilor necumpărați, se va înălța în scurt timp o falnică clădire a canotajului românesc pentru ca să aducă la un loc tot ce are mai bun elementul românesc al Aradului și îndeosebi tineretul românesc azi risipit în toate societățile strene. — Cu această realizare mereu sările deosebitele atât de umilitoare dintr-o noi și celelalte societăți sportive, unde sportmanii români niciodată nu s-au putut simți ca la ei acasă.

În consecință trebuie să facem un călduros apel către fiecare bun român și mai cu seamă către părinții cu mari datorii față de copiii lor, din rândul căror se va recruta noua generație sportivă, să și înalte sufletul și să consideră această problemă de o sfântă datorie patriotică a tuturor cetățenilor culti și conștiință din orașul acesta. Avem un nou prieten, ca să dovedim că la lucruri mari suntem și vrem să fim oameni întregi și înțelețători.

Dr. N. L.

Deputați opozitori

Deputați Georgiști

Atta Constantinescu (Bacău); Radu Lascu (Brăila); Gh. Brătianu (Constanța); Th. Deleanu (Covurlui), prin opțiunea d-lui Gh. Brătianu; G. M. Cantacuzino (Dolj); C. Toma (lași), prin opțiunea d-lui Gh. Brătianu; Alex. Ionescu (Ilfov), prin opțiunea d-lor Gh. Brătianu și C. Banu; I. Constantinescu-Bordeni (Prahova); Gh. Ghițescu (Baia); C. Stănescu (Durostor) C. Banu (laiomita); C. Giuleșcu (Putna) și M. Sturza (Romania).

Deputați Lupiști

Dr. N. Lupu (Fălticeni); I. Huidă (Baia); Apostol Zamfir (Bihor); Adonis Grigorie B. Popov (Cluj); M. Ștefănescu-Golceanu (Dolj); I. M. Leon (Făgăraș); Col. Traian Stolca (Olt); I. Ghețu (Sălaj); I. Modreanu (Somes); Dr. Onofrei Lunguleac (Storojinet); Sergiu Lecca (Suceava); Cornel T. Ghimbășanu-Bubi c Târnava-Mică).

Deputați Cuiziști (L. A. N. C.)

I. Vasiliu-Oituz (Bacău); V. Prelepeceanu (Baia); A. C. Cuza (Bălți); Dr. Haralamb Vasiliu (Botoșani); M. Adam (Dorohoi); Toader Huțanu (Hotin); Const. Popolu (Orhei); A. C. Cuza (lași); A. C. Cuza (Rădăuți); Mihai S. Manea (Roman); și G. A. Cuza (Storojinet).

Deputații gruparii Zelea Codreanu (Garda de fier)

Cornelius Zelea Codreanu (Cahul); Ion Zelea Codreanu (Covurlui); Cristache Solomon (Putna); Cornelius Z. Codreanu (Neamț); col. Ion Niculcea (Suceava).

Deputații Averescani

(Teleorman) Al. Averescu prin obținere Anibal Teodorescu (Tecuci); Gh. Dimitriu (Ialomița); Roșeteanu (Făgăraș); Dănilă Vasu și poate (Cluj); Vasu.

Deputații Uniunii Naționale

Uniunea Națională după procentele provizorii, va lăsa mandatul în următoarele județe: (Dolj) d. C. Argetoianu; (R. Sărat) Lazăr Dicescu; (Borocă) col. Tr. Constantinescu; (Bihor) profesor Sofronie; (Cahul) Mihail Gherghiu.

femeie să ceară sfatul unui bărbat în astfel de chestiuni delicate? D-voastră trebuie să procedați călăuzită de instincțul ciudat femeiei, care singură poate spune că ce aveți de făcut, iar în caz contrar socot că zadarnic orice sfat al meu.

III.

Dragă doamnă, îndată plângând, să conjurați și îmi cereți scuze, nu pot lăsa în nume de rău, dacă aveți căteodată și gânduri viu-novate, îndată după cum spuneți sunteți nefericită din cauză că soțul d-voastră este indiferent și nu vă mai lubeste.

Astfel istoria aceasta atât de simplă se complică acum înăuntr-o nuanță dramatică. Să vă mai întreb, doamnă, că de ce nu ati mărturisit dela început acest detaliu. Atunci aş fi putut să îți sătăcă istoria a-ceasta își are izvorul într-o stare de nervositate, sau este rezultatul unei faze și mai grave a nervozității: al isteriei. Așa dar bărbatul d-voastră este indiferent și din cauză acestel comportări conjugale a soțului d-voastră atât început să vă fixați atenționele asupra Tânărului îndrăznet.

Vă rog să mă iertați, stimată doamnă, că astfel stănd lucrurile, să nu vă mal dău nici un sfat. Ar fi chiar o ușurință de neînțețat că să mă amestec în chestiunile d-voastră întim familiare. Nu vă cunosc nici

Restaurante sau ce?...

— În atenția brigăzii de moravuri. —

Restaurante sunt necesare. Dar pentru ca un local să poarte acest nume trebuie să îndeplinească, anumite condiții de morală și igienă. Nu insistăm. Vom reda o stare de lucruri intolerabilă într-un oraș modern cum se pretinde Aradul că este, atrăgând asupra lor atențunea poliției de moravuri. Să vom face aceasta până când se vor lua măsuri de îndreptare.

Cum pornești dela gară spre centrul orașului și pe calea A. Vlaicu spre Gai, dai cu ochii de o serie de restaurante, în fața căror, stau, afară pe scaune sau chiar în ușă, femei tinere, îmbrăcate că se poate de sumar. Spre centrul orașului, spectacolul se întinde până spre biserică Iuliană, iar pe calea Victoriei până lângă fabrica «Astra».

Dacă în aceste două direcții pornești cu trăsura nu e nici o primejdie: rămâi numai cu desgustul cel inspiră aceste nenorocite.

Dacă însă sărăcia sau gustul unei plimbări te fac să pornești pe jos, aceste femei caută să te atragă prin gesturi cari nu lasă nici un dubiu asupra intențiilor lor. De-i fi slab de inger, poți zice adio sănătăței și banilor din buzunar. Starea lor sanitară și murdară în care trăesc, e în-grozitoare.

Dar nu numai atât, în zilele din urmă aceste pensionare — exploatație fără milă de patronii localurilor — au început să se plimbe două căte-

două pe străzi și să acosteze bărbății, fără să aibă nici un pic de rușine. Să aceasta între orele 8—9 când încă e ziua. Ce e mai lăzziu, când noaptea coboară ca un val de doliu, oricine își poate lesne închipui.

Ne întrebam: Brigada de moravuri și Serviciul Sanitar nu și dau seama cu căji bărbății vin aceste femei în atingere și pe căji îi infectează? Nu se gândește nimănii la proasta reputație de care aceste localuri cu personal de serviciu feminin — așa li se spune — se bucură, reputație care se întinde și asupra celorlalte restaurante așezate pe aceste rute și cari nu întrebunjează personal de acest fel?

Cerem căloc în urmă să ia măsurile de civicață care să curme odiață și patru totdeauna o stare mai bună de căt scandalosă și care — se pare — inspiră bănuiala ca funcționarea acestor localuri e numai o favoare.

Deocamdată suntem puțin și așteptăm ca autoritățile să procedeze în consecință.

dr. Qu

Recrută poloneză

Semnarea pactului.

Se știe că de mult timp se duc tratative pentru încheierea unui pact de neagresiune între România și Rusia, prin intermediul Poloniei. Evenimentele petrecute în ultimul timp în Germania au determinat pe delegații poloni să grăbească semnarea pactului. Dr. Pacek, ministru Poloniei la Moscova, parteau guvernului său de a semna pactul cu rusia sovietică. Negociările româno-sovietice continuă la Geneva prin mijlocirea Poloniei.

Aceste negocieri și-au urmat cursul și pactul a fost semnat.

Vom reveni asupra lui într-un articol viitor.

diferent, el poate acosta rezilidă în temperamental și modelul lui de a fi. Să nu încercăm nici o ușurință, căci aceasta este în viață unel temelii foarte greu de reparat.

IV.

Vedeți, scumpă doamnă, că bunul Dumnezeu schimbă toate lucrările în bine. Să descoperiți în mod strălucit că bănuiala d-voastră era neintemeliată. Scrisoarea d-voastră recentă mi-a procurat momente de delicioasă ilărătate. Îmi scrieți că Tânărul vă salută și că vă adresați căteva cuvinte, dar nu știți ce vă spus.

D-voastră î-ați cerut în mod energetic explicații, iar Tânărul vă răspunsă incurcat și zâpădit: — Vă rog, doamnă, să nu provocăți nici un scandal public; nu am intenții rele, nici nu vă urmăresc din dragoste.

— Dar?

— Sună detectiv particular și vă urmăresc din incredulitatea soțului d-voastră.

Vedeți, doamnă, aceasta este o admirabilă intorsătură novelistică. Iată, că totușă această tragedie familiară clădită de d-voastră cu atâta îngrijire să a prăbușit acum. Căci soțul care își urmărește cu detectivi nevasta, acela după toate aparențele mai este încă îndragostit. Să acum totușă voi trăi cu un sfat bun pentru d-voastră: Pe vizitor să vă înfrângăți mai bine fantezia.

Coriolan Bărbat.

Cronica artistică.

„ARTA“ Prima revistă de artă plastică românească din țară.

Actualmente trăim vremea prăbușirilor valutare. Gazetele poartă pe ultima pagină o rubrică destinață circulației devizelor; iar ochii sămășorul de catene se îndreaptă avizi spre cifrele cu cerneală umedă încă.

Revistele strene poartă în schimb în frunte pagini întregi și neșărtite, cu semnături ilustre, unde taină vîitorului e desferecată cu chei vrăjite cum ar fi: „care ar fi arta vîitorului?”, „Ce se aşteaptă dela cubism?”, „E mai stupid secolul al XX-lea decât cel trecut?”, „etc... La noul... liniște.

Inființarea unei reviste de arte plastice a fost problema care a preocupat pe mulți; însă, cum se știe, în dosul realizării este întotdeauna multă trudă, nenumărate dificultăți, jertfe și cenzuri de desnădejde, când te îndoiescă că scoțând numărul întâiu vel mal avea cu ce plăti tiparul numărului ce vine.

Arta plastică la noi desigur este încă la începutul ei are trasat deja un drum sănătos care înaintează triumfând, cu pași repezi; profesioniștii cu generozitate un loc de frunte în drumul pe care arta Europei îl va desculci după statorni cirea învățămintelor bune, din atâtatea curente existente: cubiști expresionisti și neclasici, îndușmânite astăzi în căutarea unei împrospătări de expresie.

Vrednic de remarcat este munca neobosită depusă de Dr. Camil Resu, care reorganizând cu colaborarea maestilor-profesorilor: Costin Petrescu, Oscar Han, Dumitru Paciu, Artachino, Storck și Steriade; Academia de Arte-Frumoase din București, — dău generației actuale, rodul tinerelor talente care vin să resibiliște prin pensulă arta cultorilor.

La începutul lunei Martie a acestui an un Tânăr artist D. H. Gugnianu, pune baza pri-

mel reviste de artă plastică românească „Arta“.

Pentru noi „Arta“ înseamnă înfăptuirea unui gând și ideal al artel naționale.

Planul de alcătuire acesei reviste unică în felul ei în țară, întocmită cu pricere și cu voiață nu a scăpat nimic din cea învățătură timpului o experimentă.

Vom avea tipărită cu îngrăjire biografii artiștilor noștri plastici cum sunt: N. Grigorescu, Luchian, Șt. Andreescu etc. precum și ale celor contemporani a căror pânze și marmore sunt puțin cunoscute, de iubitorii frumosului.

Laudabilă este fapta energetică luată de D. H. Gugnianu care în timpurile cele mai critice s'a cugetat la înfăptuirea unei opere de o așa mare valoare artistă cum e revista „Arta“, a cărel lipă se simte.

Ingrăjirea cu care este tipărită „Arta“ în vestiment sărbătoresc, zețuită pe hârtie unde cerneala nu mai înținde pete mușede, cum ne-a deprins de ani de zile, editurile pământene; curățenia aceea tehnică prin care străbate o năzuință de estetică și străduță de înzestrare a librăriei cu carte românească, nu pastișă după tipăriturile strene — a fost întâmplinată de ceterior cu surprindere. Aproape nu mai nădăjduia că o revistă românească de artă plastică ar putea lucea fără umilință, pe raftul bibliotecii ori cărui ar fi de dorit, intelectual român, alătura cu acelea minunate reviste, pe care ni le trimite apusul.

„Arta“ ne va învăță că o revistă, pune între ea și ceterior o prietenie traiadică cu frumosul, și că destinul ei e altul, decât să fie aruncat, după ce însă au tăiat folie cu degul și ne-am îmbâscit mâinile cu miroslul hârtiei și cernelele de fabricație esteină, de viață scurtă și de gust, mai puțin decât îndoelnic.

Eugeniu Dublea.

Mișcarea populației europene. După ultimele date statistice Europa fără Rusia înregistrează în fiecare an o creștere de 3 milioane suflete. La această creștere participă în special Polonia Germania și Italia, fiecare cu câte 400.000 locuitori. Urmează apoi România, Spania, Anglia, cu câte 250.000 locuitori, iar Cehoslovacia și Olanda cu câte 100. — 110.000 locuitori anual. Tot după statisticile recente mortalitatea a scăzut în ultimii ani în Europa, mai ales în Italia și Spania, Germania Cehoslovacia, Austria, și Olanda, etc. Numărul nașterilor este în descreștere aproape în întreagă Europa. Este interesant, că Franța nu mai este în primul loc în ce privește descreșterea nașterilor, fiind azi înlocuită de Anglia, Austria, Suedia, Norvegia, Estonia și Elveția.

Moartea unei mari poete a Jugoslaviei. Zilele acestei a murit la Belgrad eminenta poetă sărbă Daniela Markovics în vîrstă de 53 de ani. Răposata poetă a publicat numeroase poezii în revista „Zvezda“, tipărită apoi într-un mare volum, sub titlul „Momenle“. A doua carte de versuri a poetei e intitulată „Momenți și dispozitii“ și a fost premiată de Academia Regală din Belgrad. A scris deasemenea și numeroase nuvele, publicându-le sub titlul „Din comoră bunicii“. Daniela Markovics a activat cu succes și în ziaristica jugoslavă.

Noul sbor al profesorului Piccard. Din Zürich se anunță, că profesorul Piccard intenționează să înreprindă în cursul acestiei luni un nou sbor în atmosferă. De data aceasta nu va mai porni dela Augsburg, ci dela Zürich, iar inginerul Kipper nu va mai lua parte la sbor. Piccard va fi însoțit de un nou asistent, anume Max Cosyns. Bine înțeles, gondola a fost perfecțională. Ca să-și păstreze căldura, a fost învelită cu un strat alb de smalț. Toate deschizăturile balonului se pot închiide ermetic, ca să nu pătrundă aerul sau apa prin ele. În modul acesta, balonul va putea eventual ateriza. Ca balast balonul va avea pulsăre de plumb. Gondola, prevăzută cu opt ferestre în loc de două, căntărește 275 kilograme. Balonul e cel mai mare din câte s-au construit până acum, având un volum de 14.000 metri cubi. Împreună cu balastul va căntări 1760 kilograme.

Recordul dansului. Tânărul Nikola Bozies din Sarajevo dansează de o săptămână în fața «comisiei de experți» din Zagreb. El și-a pus în gând să danseze neconitenit vreme de 14 zile, bătând astfel recordul mondial al dansului. După o săptămână de dans membrii comisiei îl au măsurat, constatănd, că greutatea lui a scăzut tocmai cu 10 kilograme.

Articole de sezon pt. vară și rămășițe pe jumătate preț vinde dinainte cunoșteutul

Textil Central ARAD

Vis-a-vis de prefectură CONVINGETI-VĂ!

Primăria Municipiului Arad
Aut. Ind. Inst. I.

No. 11622/1932

Publicație de licitație

In baza execuției de extindere efectuată în ziua de 24 Mai 1932, în baza decisului Aut. Ind. Inst. I. cu No. 11622/1932 și supra sechestrare în baza deciselor cu No. 10047, 10048 și 10049/1932, 1 casă

de fier „Werthaim“, 1 mașină de scris „Underwood“, 3 foteluri cu plus galben-vărăgat albastru, 1 birou american închis, cu 4 scaune, 1 presă de fier „Exentrica“, 1 bucătă măștină de cutii pentru tablă albă, 1 bucătă motor „Presto“, prețuite în sumă de 20700 lei, cuprinse în favorul lui Psihiciu Iosif, Iosif Dehelean, Mari Valda și Ecaterina Szabo, pentru suma de 6630 lei capital preum și spesele stabilite până în prezent, se vor vinde la licitație publică în Arad, Calea Aurel Vlaicu No. 67, în ziua de 8 August ora 17, conform Art. LX. §-lui 107-108 din anul 1881 al legii exec.

Arad la 22 Iulie 1932

Delegatul Aut. Ind. Inst. I.
Executor comunul,
Petru Mladin

Programul Cinematografelor.

Select: în 29 Iulie
puternica dramă sentimentală
Ingerul străzii

cu neintrecuții

Janet Gaynor și Charles Farrell.

Din 29 Iulie

DENUNȚATORUL

formidabilă realizare după romanul lui Edgar Wallace.

Central: Din 29 Iulie
delicioasa comedie muzicală
Cei cinci din jazz

cu irestabilii: Jeny Jugo, Rolf v. Goth și Theo Schall.

Reprezentațile încep la ora 7 1/2 și 10 seara.

In caz de timp de favorabil la Cinema Central, ultima reprezentație se face în grădină.

Cassierile deschise zilnic dela orele 11-12 a. m. și dela 4 d. m.

Convocare.

Membrii societății de vânătoare »Socodorana« din Socodor sunt invitați să participe la Adunarea generală ce se va înțelege în ziua de 14 August 1932, ora 9 la primăria comunei Socodor.

Președinte:

(ss) Berariu.

Sub conducerea
maestrului
fost **taleur** la firma Iacob Samson desființată,
execută croială după ultima modă.

Csont Alexandru

Lunar reviste de modă din Paris.

Serviciul prompt și solid. — Lucrări de primul rang. — Prețuri eficiente

cel de 96 ani î-a spus, că a ceastă rețetă e foarte simplă: aer curat; consumarea cu moderăriunea unui vin bun și ușor, plus, o femeie cuminte și ne certăreață.

Tragedia unei prințesă. O frumoasă parisiene să a căsătorit acum căliva an cu Mansour, un nepot al lui Fuad, regele Egiptului. Aceasta însă a părăsit-o, iar ea a reîntorcându-se la Paris și-a deschis o cafenea elegantă și luxoasă, numită „Cafeneaua Prințesa Mansour“. În scurtă vreme frumoasa prințesă să a îndrăgostit de secretarul unui bogat comerciant francez. După câteva luni de trai senin ea a observat, că și amantul o înșeală, așa, cum o înșeală pe vremuri bărbatul.

Neputând suporta durerea cauzată de această descoperire sărmanta prințesă să-a sinucis, trăgându-și un glonte de revolver.

Rm preluat bufetul „CORSO“

Tiparul Tipografiei Diecezane Arad.

local de petrecere, restaurant, berărie, vinuri bune, cuinț familială. Vinuri curate. Bere proaspătă. Meniu cu 20 și 30 lei. Mâncări reci și calde.

JOSIF NÄGEL

In zori, ciorbă de fasole și ciorbă acră.

Redactor responsabil: SEVER TATARU